

způsoben byl příhodou v dopravě, tvrdíc, že způsoben byl zaviněním osoby třetí.

Čís. 10239.

Bylo-li nesporným soudem právoplatně rozhodnuto, že manželský otec není po určitou dobu povinen platiti výživné na své nezletilé děti, nemůže se ani ten, kdo v době té děti živil, domáhati na otci náhrady (§ 1042 obč. zák.) nákladu na děti. Rozhodnutí, zbavující otce povinnosti k placení výživného, platí od prvního dne měsíce následujícího po podání návrhu na placení výživného.

(Rozh. ze dne 18. října 1930, Rv I 1860/29).

Žalobkyně domáhala se na Václavu P-ovi náhrady nákladu, jež vynaložila na nezl. manželské děti žalovaného za dobu od 1. července 1919 do 1. července 1923. Procesní soud první stolice uznal částečně podle žaloby, odvolací soud vyhověl odvolání žalovaného potud, že nepřiznal žalobkyni náhradu za náklad za dobu od 1. července 1919 do počátku března 1920, a uvedl v tomto směru v důvodech: Jde o nárok podle § 1042 obč. zák., jímž i první soud odůvodňuje své rozhodnutí. Předpokladem nároku toho jest, že někdo učiní za jiného náklad, jež by tento podle zákona byl musil sám učiniti. Jest proto předem vyřešiti otázku, zda a pokud byl žalovaný v době, o kterou jde, povinen hraditi náklady na výživu a na výchovu svých dětí. O sporných vyživovacích nárocích nezletilých dětí proti manželskému otci náleží rozhodovati příslušnému soudu opatrovnickému v řízení nesporném. Podle spisu Nc I 454/19 okresního soudu domáhala se nynější žalobkyně již v září 1919 toho, by Václav P. byl uznán přispívati jí přiměřeně na výživu a na výchovu svých dětí, jež byly u ní v Praze. Návrh ten byl usnesením ze 14. února 1920 zamítnut. Do usnesení toho, jež doručeno bylo nejen kollisnímu opatrovníku dětí, nýbrž i navrhovatelce Marii L-ové, nebyla podána stížnost, takže usnesení to vešlo v moc práva. Bylo tedy příslušným soudem opatrovnickým právoplatně rozhodnuto, že Václav P. pro onu dobu není povinen platiti na výživu svých dětí zdržujících se v cizí domácnosti. Nebyl-li však Václav P. podle rozhodnutí soudu opatrovnického povinen nésti tehdejší náklady na výživu a na výchovu obou dětí, nemůže se ani žalobkyně domáhati na něm náhrady nákladů těch, jelikož za vylíčeného stavu nelze tvrditi, že učinila za něho náklad, jež hraditi byl po zákonu povinen. Zda ono právoplatné rozhodnutí opatrovnického soudu ze 14. února 1920 bylo správné či nikoli, nelze v tomto sporu přezkoumávati, to tím méně, ana Marie L-ová jako navrhovatelka byla přímou účastnicí onoho nesporného řízení a do rozhodnutí toho, její návrh zamítajícího, si ani nestěžovala. Podle spisu P 43/20 podala nynější žalobkyně Marie L-ová 5. března 1920 nový návrh, aby Václav P. byl zbaven moci otcovské a přidržen plniti své povinnosti otcovské k dětem. Návrh ten došel vyřízení usnešením okresního soudu ze dne 6. září 1923

a rozhodnutím krajského soudu jako soudu rekursního ze dne 24. října 1923. Rozhodnutím tímto nebylo však pokud jde o dobu dřívější odklizení usnesení ze dne 14. února 1920, nabyvší moci právní. Z toho, co uvedeno, vyplývá, že žalobkyni neměla býti přiznána náhrada nákladů na děti za dobu od 1. července 1919 do počátku března 1920.

N e j v y š š í s o u d vyhověl částečně dovolání žalobkyně a uvedl o otázce, o niž tu jde, v

d ů v o d e c h :

Správným jest názor, že předpokladem nároku podle § 1042 obč. zák., o nějž ve sporu jde, jest, že někdo učiní za jiného náklad, jež by tento podle zákona byl musil sám učiniti, a že proto, bylo-li nesporným soudem právoplatně rozhodnuto, že manželský otec není povinen po určitou dobu platiti výživné na své nezletilé děti, nemůže se ani ten, kdo je v době té živil, domáhati na otci náhrady výživného dětí, ana otce podle výroku příslušného soudu v té době nestihala zákonná povinnost § 141 obč. zák. Zásada tuto vyslovená není v rozporu s rozhodnutím č. 9889 sb. n. s., any jeho předpoklady tu nedopadají. Rozhodnutí vycházelo z předpokladu, že usnesením nesporného soudu byla zásadně vyslovena otcova povinnost vyživovati dítě, že však byl jí zbaven jen pro tentokráte pro zjištěný nedostatek materiální možnosti, kdežto v případě, o nějž jde, vyslovil nesporný soudce zásadu, že otce nestihá vůbec povinnost vyživovati dítě po určitou dobu. Nazírá-li žalobkyně jinak na věc po té stránce, jak se zdá z vývodů jejího dovolání, nelze jí dáti za pravdu. Rozhodl-li tudíž příslušný nesporný soud, jak zjistil odvolací soud ze spisů okresního soudu v Duchcově Nc I 454/19, právoplatným usnesením ze dne 14. února 1920, že manželský otec (žalovaný) není povinen platiti na výživu svých dětí zdržujících se v cizí domácnosti, odepřel odvolací soud vzhledem k tomu, co bylo řečeno, vším právem oprávnění žalobnímu nároku pro dobu, po kterou byl žalovaný zbaven oním právoplatným usnesením zákonné povinnosti podle § 141 obč. zák. Nesporný soud rozhodoval i tu, jak vyvodil správně odvolací soud, o otázce výživného jen pro budoucnost podle zásady: nemo pro praeterito alitur. Názor odvolacího soudu na věc není proto ani, pokud šlo o toto rozhodnutí nesporného soudu, v rozporu s jeho názorem, že v nesporném řízení rozhodoval soud o výživném nezletilců proti jejich otcům jen pro budoucnost. Otázkou je však, pro jakou dobu platilo ono rozhodnutí zbavující žalovaného povinnosti podle § 141 obč. zák. Tuto otázku neřešil odvolací soud správně. Návrh na přidržení žalovaného k placení výživného na jeho manželské děti byl učiněn žalobkyní za souhlasu opatrovníka k činu v září 1919, mohl tedy vzhledem k zásadě, že nesporný soud rozhoduje jen o výživném pro budoucnost, míti účinnost teprve od 1. října 1919. Podle toho byl žalovaný zbaven oním rozhodnutím nesporného soudu své zákonné povinnosti (§ 141 obč. zák.) pro dobu od 1. října 1919 do konce února 1920, nikoli, jak mylně uznal odvolací soud, pro dobu již od 1. července 1919. Domáhá se tudíž žalobkyně, pokud jde

o dobu od 1. července 1919 do 30. září 1919 náhrady výživného vynaloženého jí na nezletilé děti žalovaného právem podle § 1042 obč. zák. na žalovaném.

Čís. 10240.

K žalobě o neplatnost posledního pořízení jest oprávněn především dědic ze zákona nebo dědic z dřívější poslední vůle, předpokládajíc, že se dědic z (dřívější) poslední vůle přihlásil k dědictví z poslední vůle. Podle povahy věci jest oprávnění k žalobě přiznati i poddědici a kupiteli dědictví, dále nepominutelnému dědici v případě § 787 obč. zák. a státu, jde-li o odúmrt'. K žalobě není však oprávněn věřitel dědice ze zákona.

(Rozh. ze dne 18. října 1930, Rv I 1878/29).

Žalobkyně byla věřitelkou Josefa N-a, bratra zůstavitelky Idy N-ové, zanechavší poslední vůli, kterou ustanovila za své universální dědice žalované, děti žalobkynina dlužníka Josefa N-a. Žalobou, o níž tu jde, domáhala se žalobkyně na žalovaných dětech Josefa N-a, by bylo určeno, že jest poslední vůle Idy N-ové neplatnou a bez právního účinku. Žaloba byla zamítnuta soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Jde o žalobu podle § 1487 obč. zák., již se uplatňuje právo zvrhnouti poslední pořízení. Žaloba ta jest v podstatě žalobou určovací (Stubenrauch II. strana 952, pozn. 2, Krasnopolski Erbrecht str. 277, Unger II. str. 373 pozn. 17). Jde o to, zda je k této žalobě oprávněna žalobkyně jako věřitelka zákonného dědice zůstavitelky. Hájí-li dovolání názor, že tomu tak jest, nelze s ním souhlasiti. Otázka oprávnění k podání řečené žaloby souvisí s otázkou, kdo má zájem na tom, zda jest poslední vůle platná čili nic, a kdy zájem ten vzniká. Z povahy věci vyplývá, že zájem takový může míti jen ten, komu by bezprostředně prospělo, kdyby byla zrušena poslední vůle. Odpověď na otázku, kdo jest takovou osobou, jest hledati v pojmu a v právní povaze poslední vůle. Poslední vůle jako jednostranný projev, jímž zůstavitel přikazuje jedné nebo několika osobám pro případ smrti odvolatelně své jmění nebo jeho část (§ 552 obč. zák.), jest podle § 533 obč. zák. jedním z právních důvodů dědického práva. Vyplývá tudíž z povahy poslední vůle jako právního důvodu dědického práva, že se soukromá práva, založená poslední vůlí pro určité osoby, dotýkají přímo jen osob, jimž přísluší rovněž dědická práva, buď ze stejného nebo z jiného podle zákona přípustného právního důvodu. Ana podle § 126 nesp. říz. dědická smlouva jest silnějším důvodem dědického práva než poslední vůle, jest zřejmo, že se poslední vůle dotýká dědických práv těch osob, jichž důvod dědického práva tkví v zákonné dědické posloupnosti nebo v dřívější poslední vůli. Může tudíž míti jen dědic ze zákona aneb dědic z dřívější poslední vůle zájem na